

Bitlis Milletvekili Zarife Koçak ve 29 arkadaşının Siyasi Partiler Kanununun 74 ncü maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Adalet, Anayasa ve Plân komisyonlarından 5 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (2/633)

23 . 1 . 1968

MİLLET MECLİSİ YÜKSEK BAŞKANLIĞINA

Siyasi Partiler Kanununun 74 ncü maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifimiz gerekçeyle birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğinin yerine getirilmesini derin saygılarımızla rica ederiz.

Bitlis Milletvekili <i>Z. Koçak</i>	Niğde Milletvekili <i>R. Soyer</i>	Çorum Milletvekili <i>H. İncesulu</i>	Ankara Senatörü <i>Y. Köker</i>
Ankara Senatörü <i>T. Cebe</i>	Çorum Milletvekili <i>A. Güler</i>	Rize Milletvekili <i>M. Basa</i>	Kütahya Milletvekili <i>H. Erdoğan</i>
Kayseri Senatörü <i>H. Kalpaklıoğlu</i>	Antalya Milletvekili <i>R. Eker</i>	Erzurum Milletvekili <i>T. Bilgin</i>	Bolu Senatörü <i>R. Arıkan</i>
Hakkâri Senatörü <i>N. Seyhan</i>	Mardin Senatörü <i>Dr. A. Saraçoğlu</i>	Erzincan Senatörü <i>F. Baysoy</i>	Erzurum Senatörü <i>S. Hatunoğlu</i>
Trabzon Senatörü <i>Ö. L. Hocoğlu</i>	Samsun Senatörü <i>R. Rendeci</i>	Kudatari Milletvekili <i>A. H. Güner</i>	İzmir Milletvekili <i>M. Döğemeci</i>
Afyon Senatörü <i>M. K. Karaağaçoğlu</i>	Eskişehir Senatörü <i>Ö. Ucuzal</i>	Erzurum Senatörü <i>E. Somunoğlu</i>	Burdur Senatörü <i>F. Kınaytürk</i>
İstanbul Senatörü <i>M. H. Berkol</i>	Afyon Senatörü <i>A. Karayigit</i>	Afyon Senatörü Okunamadı.	Afyon Milletvekili <i>A. İ. Ulubahşi</i>
	Afyon Milletvekili <i>Ş. Güler</i>		

Siyasi Partiler Kanununun 74 ncü maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi

GENEL GEREKÇE

Bu kanun teklifi, Siyasi Partiler Kanununun 74 ncü maddesinin düzenlenmesine hâkim olan esasların, demokratik siyasi hayatımızda daha dengeli ve âdil bir şekilde uygulanmasını sağlamak amacıyla hazırlanmıştır.

Bu kanun teklifine göre, Türkiye Büyük Millet Meclisinde üye tamsayısının yüzde beşine veya daha fazlasına sahip olan siyasi partilere de, durumları kamu oyunda yeterince yerleştiklerini gösterir kıstaslara uygun olmak şartıyla, Hazine yardımının asgari haddi üzerinden ödeme yapılacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Bu maddeyle, genel gerekçede bahis konusu olan husus derpiş edilmektedir.

Madde 2. — Bu madde yürürlük tarihine dairdir.

Madde 3. — Bu madde, yürütmeye dairdir.

Geçici Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Geçici Komisyon
Esas No. : 2/633
Karar No. : 2

2 . 2 . 1968

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Geçici Komisyonumuz, kanun teklifinin gerekçesine iştirak ederek, teklifin maddelerini aynen benimsemiştir.

Siyasi Partiler Kanununun 74 nci maddesinin bugün meri şekli, siyasi partilere Hazine yardımını bir önceki milletvekili genel seçiminde aldıkları müteber oy oranına bağlamakla, vatandaşın bu giderlere katılmasında söz konusu oranlara itibar edilmesi gibi hakkaniyete uygun bir esası kabul etmiş olmakla beraber; halen meri madde, henüz milletvekili genel seçimlerine girmemiş olmasına rağmen, kuruluşları yasama organı ve memleket çapında ciddiyet arz eden siyasi partiler bakımından eşitsizlik getirmekte ve partiler Hazine yardımının, siyasi hayatımızı dondu-ruyu yönde bir etki yapması sonucunu doğurmaktadır.

Kanun teklifi, meri maddenin bu sakıncasını giderirken, henüz milletvekili genel seçimlerine girmemiş olup da Hazine yardımının asgari haddinden istifade edecek partilerin ciddî kuruluşlar olmalarını sağlayacak kıstasları da getirmiştir. Bu kıstaslardan biri, böyle bir partinin, Hazine yardımının asgari haddine hak kazanırken, bu asgari haddin tekabül ettiği milletvekili genel seçimlerinde alınan müteber oyların yüzde beşi oranına muvazî olarak, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az yüzde beşi kadar üyeye sahibolması lüzumudur. Diğer kıstaslar ise, il merkezlerinde Kanuna ve Parti Tüzüğüne göre kurulan yönetim kurullarının il merkezlerinin en az üçte birine ve ilçe merkezlerinde (merkez ilçeler dâhil) Kanuna ve Parti Tüzüğüne göre kurulan yönetim kurullarının da ilçe merkezlerinin (merkez ilçeler dâhil) en az üçte birine tekabül etmesidir. Bu kıstaslara göre, henüz milletvekili genel seçimlerine girmemiş bir partinin Hazine yardımının asgari haddinde faydalanabilmesi için, en az 32 Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesine, en az 23 il Yönetim Kuruluna ve en az 213 ilçe yönetim kuruluna sahibolması gerekmektedir. Bu kıstaslar, parti kuruluşunun ciddiyeti bakımından Komisyonumuzca mâkul ve yeterli sayılmıştır.

Meri maddenin diğer hükümleri ise aynen muhafaza edilmiştir.

Geçici Komisyonumuz, kanun teklifinin 1 nci maddesini aynen kabul etmiştir.

Geçici Komisyonumuz, Kanun teklifinin yürürlük tarihine dair 2 nci maddesini de aynen kabul etmiştir.

Geçici Komisyonumuz, Kanun teklifinin yürütmeye dair 3 nci maddesini de aynen kabul etmiştir.

Geçici Komisyonumuz, ayrıca, işbu Kanun teklifinin öncelik ve ivedilikle görüşülmesinin Genel Kurula teklif edilmesini de karara bağlamıştır.

Genel Kurula sevk edilmek üzere, Yüksek Başkanlığa arz olunur.

Geçici Kom. Başkanı
Kars
A. A. Çetin

Sözcü
Çorum
A. Güler

Kâtip
Sinop
Müstenkifim
H. İşgüser

Çorum
A. Topçubaşı
İmzada bulunamadı

Erzurum
A. Mustafaoğlu

Gümüşane
S. Savacı

Hakkâri
Müstenkifim
A. Karahan

İçel
M. Arıkan
İmzada bulunamadı

İstanbul
C. Kırcı

İstanbul
N. Eroğan

Nevşehir
Muhafifim. Söz hakkım
saklıdır
S. H. Esatoğlu

Sivas
Muhafifim. Söz hakkım
mahfuz
N. N. Arslan

Trabzon
Söz hakkım mahfuzdur
A. R. Uzuner

Trabzon
A. İ. Binicioğlu

**BİTLİS MİLLETVEKİLİ ZARİFE KOÇAK VE
29 ARKADAŞININ TEKLİFİ**

*Siyasi Partiler Kanununun 74 ncü maddesinin
değiştirilmesine dair kanun teklifi.*

MADDE 1. — 13 Temmuz 1965 tarihli ve 648 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 74 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Devletçe yardım.

Madde 74. — A) Bir önceki milletvekili genel seçimlerinde muteber oyların Türkiye çapında :

1. Yüzde beşinden yüzde onuna kadarını alan siyasi partilere her yıl beşyüzbin lira;

2. Yüzde onbirinden yüzde yirmisine kadarını alan siyasi partilere her yıl bir milyon lira;

3. Yüzde yirmibirinden yüzde otuzuna kadarını alan siyasi partilere her yıl iki milyon lira;

4. Yüzde otuzbirinden yüzde kırkına kadarını alan siyasi partilere her yıl iki milyon beşyüz bin lira;

5. Yüzde kırkbirinden yüzde ellisine kadarını alan siyasi partilere her yıl üç milyon lira;

6. Yüzde ellisinden fazlasını alan siyasi partilere her yıl üç milyon beşyüz bin lira; ve

B) Milletvekili genel seçimlerine henüz girmemiş bulunan ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az yüzde beşine sahip olup da, il merkezlerinin en az üçte birinde ve (merkez ilçeler dâhil) ilçe merkezlerinin keza en az üçte birine işbu Kanun ve parti tüzüğü hükümleri uyarınca partinin yönetim kurullarını kurmuş olan siyasi partilere de her yıl beşyüz bin lira, Hazinece ödenir.

C) Bu ödemelerin, malî yıl başlangıcını takibeden bir hafta içinde tamamlanması zorunludur.»

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

*Siyasi Partiler Kanununun 74 ncü maddesinin
değiştirilmesine dair kanun teklifi*

MADDE 1. — Teklifin 1 nci maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Teklifin 2 nci maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Teklifin 3 ncü maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.